

โรคอีสุกอีใส (Chickenpox)

โรคอีสุกอีใสเป็นโรคติดเชื้อไวรัสอย่างเฉียบพลันอาการไม่รุนแรง เช่น มีไข้เล็กน้อย รู้สึกไม่สบายตัว และมีผื่นแดงไม่กี่ชั่วโมงต่อมาจะกลายเป็นตุ่มน้ำ ประมาณ 3 - 4 วัน หลังจากนั้นจะตกสะเก็ด ตุ่มน้ำจะอยู่เดี่ยว ๆ และมีรอยบวมตรงกลางต่างจากตุ่มใช้ทริพิซ ซึ่งลักษณะตุ่มจะอยู่รวมเป็นกลุ่มและไม่มีรอยบวมตรงกลาง ปกติจะพบตุ่มมีหลายระยะ (ขนาด 2 - 3 มิลลิเมตร) ทั้งชนิดนูนแดง (Papule) ตุ่มใส (Vesicle) และตกสะเก็ด (Scab) อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันทั่วร่างกาย พบที่บริเวณลำตัวได้มากกว่าแขน ขา และใบหน้า กรณีมีอาการเล็กน้อยหรือติดเชื้อแต่ไม่แสดงอาการ ทำให้บางครั้งอาจสังเกตไม่พบผื่น หรือตุ่มน้ำได้ แม้ว่าโรคอีสุกอีใส ส่วนใหญ่จะมีอาการไม่รุนแรงและไม่ค่อยเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข แต่ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการรุนแรง โดยเฉพาะผู้ใหญ่ อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดอักเสบ สมออักเสบ หรือมีความพิการ และเสียชีวิตได้ การติดเชื้อซ้ำเติมจากแบคทีเรียที่ผิวหนัง อาจทำให้เกิดแผลเป็นหรือมีภาวะติดเชื้อในกระแสเลือดได้^(1,2)

ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคอีสุกอีใส 51,979 ราย อัตราป่วย 79.45 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 1 ราย ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีรายงานผู้เสียชีวิตปีละ 0 - 3 ราย จากข้อมูล 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558 (ค.ศ. 2006 - 2015) อัตราป่วยของโรคอีสุกอีใสมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (รูปที่ 1) พบผู้ป่วยตลอดปีส่วนใหญ่พบการระบาดอยู่ในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน และหลังจากนั้นผู้ป่วยลดลงจนถึงเดือนธันวาคม (รูปที่ 2) ในปี พ.ศ. 2558 จำนวนผู้ป่วยต่ำกว่าในปี พ.ศ. 2557 แต่ใกล้เคียงกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง พบผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 9,922 ราย มีนาคม 9,909 ราย มกราคม 6,076 ราย เมษายน 5,333 ราย และต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายน 2,366 ราย (รูปที่ 2)

พบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เพศชาย 26,173 ราย เพศหญิง 25,806 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายใกล้เคียงกันเท่ากับ 1 : 1 ผู้ป่วยกระจายในทุกกลุ่มอายุ อัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี เท่ากับ 340.40 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ 0 - 4 ปี (327.16), 10 - 14 ปี (188.21), และ 15 - 24 ปี (89.07) (รูปที่ 3) ส่วนใหญ่ผู้ป่วยมีสัญชาติไทย ร้อยละ 98.46

อาชีพของผู้ป่วย สัดส่วนสูงสุดในนักเรียน ร้อยละ 42.92 รองลงมาคือในปกครอง(36.10)รับจ้าง(13.14)และเกษตรกร(4.00) ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยนอก ร้อยละ 97.36 ผู้ป่วย

ใน (2.64) เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชุมชนสูงสุด ร้อยละ 48.54 รองลงมา คือ สถานีอนามัย (24.16) โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (12.49) และคลินิก/โรงพยาบาลเอกชน (7.41) อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 34,855 ราย ร้อยละ 67.06 และในเขตเทศบาล 17,124 ราย (32.94)

ภาคใต้พบอัตราป่วยสูงสุด 101.29 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ (99.93) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (70.27) และภาคกลาง (68.42) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ลำพูน อัตราป่วย 211.86 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภูเก็ต (187.72) นราธิวาส (157.39) เชียงราย (155.85) และลำพูน (146.66) (รูปที่ 4)

ข้อมูลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตรวจหาแอนติบอดีชนิด IgM ต่อไวรัสโรคอีสุกอีใส ด้วยเทคนิค ELISA จำนวน 27 ราย พบผลบวก ร้อยละ 62.96⁽³⁾

สำนักระบาดวิทยา ได้รับแจ้งเหตุการณ์การระบาดของโรคอีสุกอีใสในปี พ.ศ. 2558 รวม 4 เหตุการณ์ เป็นผู้ป่วยใน 3 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต เป็นการระบาดในโรงเรียน 2 เหตุการณ์ โรงพยาบาล และศูนย์เด็กเล็กแห่งละ 1 เหตุการณ์ พบผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อน จำนวนสูงสุด 48 ราย อายุระหว่าง 2 เดือน ถึง 30 ปี ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่อการระบาดเป็นเด็กเล็ก สถานที่เสี่ยงต่อการระบาดเป็นสถานที่แออัด

ข้อมูลจากรายงานสอบสวนโรคในปี พ.ศ. 2558 ผู้ป่วยโรคอีสุกอีใสเสียชีวิต 1 ราย ที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นเพศหญิง อายุ 15 ปี ผู้ป่วยมีโรคประจำตัว คือ โรคเอสแอลอี (Systemic lupus erythematosus; SLE) จึงทำให้มีอาการรุนแรงและเสียชีวิต

สรุป ในปี พ.ศ. 2558 อัตราป่วยของโรคอีสุกอีใสลดลงจากปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 38.54 การกระจายของโรคอีสุกอีใสในทุกกลุ่มอายุ สูงสุดในกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี แนวโน้มการเกิดโรคอีสุกอีใสในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558 (ค.ศ. 2011 - 2015) มีความสัมพันธ์กับฤดูกาล ในแต่ละปีพบผู้ป่วยสูงมากในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน และต่ำลงต่อเนื่อง จนถึงเดือนธันวาคม การเฝ้าระวังและควบคุมป้องกันโรคอีสุกอีใส ยังต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่สามารถรับวัคซีนได้ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง และบุคลากรทางสาธารณสุขที่ต้องดูแลผู้ป่วยโรคอีสุกอีใส รวมถึงใช้มาตรการในการป้องกันควบคุมโรคที่ชัดเจน ในสถานที่ที่มีการอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เช่น โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก เรือนจำ โรงพยาบาล เป็นต้น

*หมายเหตุ อีสุกอีใส หมายถึง โรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส มีอาการไข้สูงและปวดหัวมีเม็ดพองใสๆขึ้นตามตัว(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

เอกสารอ้างอิง

1. โรคสุกใส (หน้า 1 - 5) คู่มือโรคติดต่อทั่วไป เล่ม 1 สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค 2551, พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2551.

2. สุริยะ คูหะรัตน์. นิยามโรคติดต่อเชื้อประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2546.

3. รายงานประจำปี 2558 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

ผู้เรียบเรียง

วิภาวดี เล่งอี้

บรรณาธิการวิชาการ

พญ.ดารินทร์ อารีย์โชคชัย

Fig.1

Reported cases of chickenpox per 100,000 population and case fatality rate by year, Thailand, 2006 - 2015

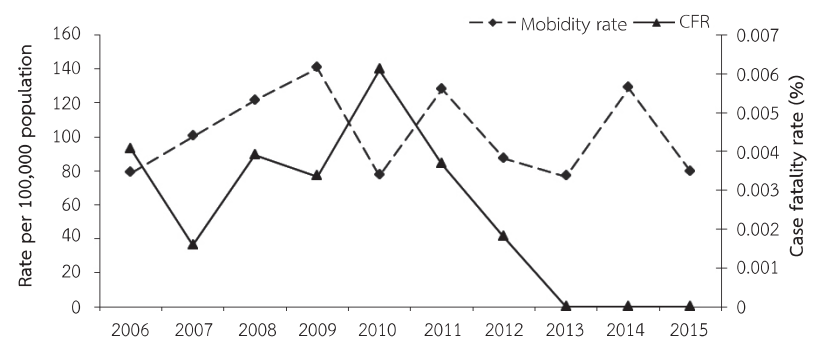


Fig.2

Reported cases of chickenpox by month, Thailand, 2014, median (2010 - 2015), 2015

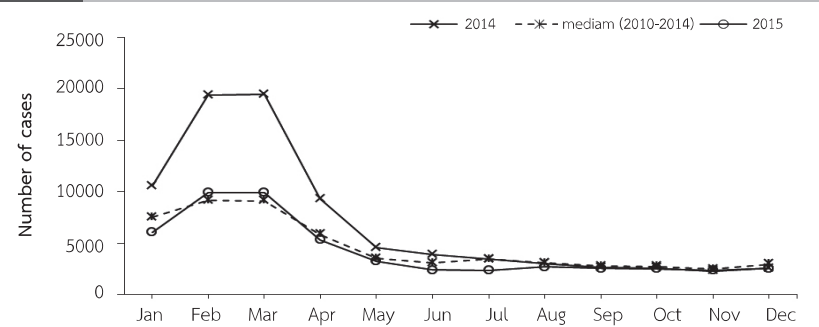


Fig.3

Reported cases of chickenpox by age - group, Thailand, 2015

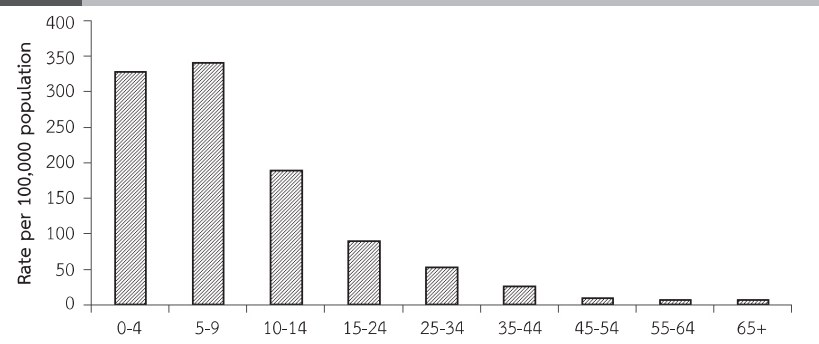


Fig.4

Reported cases of chickenpox disease per 100,000 population by province, Thailand, 2015

